

Warszawa, d. 27 lipca 1919.

Naczelne Dowództwo W. P.

Oddział II

Sektia Wojsk.-Dyplomac.

D. Nr. 707/II pouf.

Raporty gen. Rozwadowskiego Nr.48 i 54.

DO

ADJUTANTURY GENERALNEJ NA CZELNEGO WODZA

W W a r s a w i o.

Przesyła się w załączeniu odpis raportu Nr. 54 gen. Rozwa-
dowskiego z dnia 17-go lipca z tem, iż Nacz. Dow. pda w najbliż-
szym czasie estateczny wniosek w sprawie legji amerykańskiej,
poruszonej w powyższym raporcie.

1 załącznik:

Haller n.p.

Za zgodność:

Pułkownik

Szef Coddziatu

FOR HAWAIIAN WORK POLSKIE

ADJUTANTE GENERAL

WARSAWA

L. Dz. 1214 k. dnia 30/VII 1919 r.

Wydziel

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Paryż, dnia 17 lipca 1919.

NACZELNE DOWODZTWO N.P.

W a r s z a w a .

1214/54.

Nawiązując do mego raportu Nr. 48 z dnia 6.b.m. donoszę, że w sprawie odgraniczania wojsk naszych od litewskich ponowiłem za poradę sztabu Marszałka żądania nasze na piśmie, aby mogły być co rychlej przedłożone oficjalnie Radzie Czterech. Anglicy, a specjalnie Generał Spears, delegowany tutaj przez Ministerjum Wojny i sztab gen. angielski, wyjątkowo popierają tę sprawę, okazując ogromne zainteresowanie kwestją litewską. Mam wrażenie, jakoby bardzo pragnęli zastąpić usuwających się niebawem z Litwy Niemców nie jako okupanci naturalnie, lecz jako protektorzy, jakimi są już częściowo dla Łotyszów. Dążność skutecznego przegrodzenia Niemiec od Rosji łączy się bowiem widocznie z zamiarem angielskim - pozyskania portów bałtyckich dla komunikacji z Rosją i na tem polu może najprędzej Polska z Anglią porozumiećby się mogła.

Libra
Sprawa ta wymagać będzie od nas wkrótce decyzji, bo i bez naszej zgody Anglicy z pewnością na Litwę się pchać będą. Jeśliby się jednak udało pozyskać Anglię dla poparcia polonofilów i kierunku polskiego na Litwie - jako przeciwnego tak Rosji, jak i Niemcom - to moglibyśmy mieć pomoc jej i dla wzmocnienia się w Gdańsku w wtedy wogóle Anglię bardziej życzliwie się nami zajmować zaczęnie. Narazie oświadczyli mi jednak Generał Spears z pewnym widocznym celem i ze specjalnym naciskiem, że względem Polaki, będącej obecnie w sferze wpływów czyste francuskich, muszą Anglicy odgraniczać się narazie bardzo i trzymać ze względu na Francję w wielkiej rezerwie, a byłiby szczęśliwi, gdyby jakaś wspólna akcja, jak np. na Litwie dała sposobność do bliższej kooperacji, a przez to zacieśnienia obopólnych stosunków. Generał ten jest też na każdym kroku bardzo mi nadskakującym, a całe jego otoczenie przyjęło z wielkim fermentem wiadomość o proponowanym powołaniu Generała

Towshaenda do Polski, którego, jako nadzwyczaj zdolnego fachowca, bardzo nam oni rekomendują. Musiałem jednak prosić telegraficznie o wstrzymanie decyzji w tej sprawie, gdyż czuję się zobowiązanym donieść o nadzwyczaj nieprzychylnem wyrażeniu się gen. Carton de Viart'a o tym swoim koledze wobec naszego Ministra ks. Sapiehy co mi właśnie wczoraj admirał Kłoczkowski raportował.

Uznając zasadniczo, że od wybitnych wojskowych, tak angielskich jak amerykańskich w szczególności, dużo nauczyć się możemy, myślę jednak, że musimy bardzo uważać, aby, przez nieodpowiednie powołania, naszych stosunków z temi armjami bron Boże nie pogarszać. Jeżeli znany już w Polsce gen. Carton tak źle, o gen. Towshaendzie się wyraża, należałoby sprawdzić koniecznie u niego, jakie są do tego powody, aby potem w końcu nie być niemiłe zaskoczonym.

Na otrzymaną przed chwilą decyzję Nacz. Dowództwa co do przyjmowania oficerów angielskich i amerykańskich Nr. 8258/II z dnia 10 b.m. muszę zameldować jeszcze, że liczba reflektantów wzrosła tak ogromnie, że przyjmowanie pojedynczych tych oficerów, nie mogących rozmówić się jak tylko po angielsku, wywołałoby w armii naszej ogromne komplikacje. Racjonalnem byłoby więc tylko uformowanie legji całych anglo-lub kanado-amerykańskich, które jednak narazie nie istnieją i dlatego dla okupacji Śląska tymczasem wyzyskanieby być nie mogły.

O ileby jednak Nacz. Dow. warunki, podane przez płk. Howlanda i pracującego z nim gen. Bjornstadta, a wymienione w załącznikach, przyjąć chciało, to niebawem znaczny kontyngent amerykański mógłby tutaj powstać, ale już na nasz rachunek, Użyciu takiej legji na Śląsku nie będzie jednak nie stało na przeszkodzie, gdy ją tylko po zasadniczem przyzwoleniu tu formować zechciemy.

Rezwadowski m.p.

Generał por.

Za zgodność: